

Î N C H E I E R E

19 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valentina Clevadî
Luiza Gafton
Tamara Chișca-Doneva

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Catană Eugeniu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 25 aprilie 2016,

c o n s t a t ă :

La 25 august 2015, Catană Eugeniu a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a invocat că, în perioada 01 august 1975 - 20 august 2007, a activat în organele procuraturii, deținând funcții diferite.

La data de 08 februarie 2000, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în baza Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la procuratură, iar ulterior, cuantumul pensiei i-a fost calculat și recalculat în mărime de 80 % din salariul mediu lunar potrivit funcției deținute.

Menționează reclamantul, că, prin Legea nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 335 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35 %, care se achită începând cu 01 ianuarie 2013.

Susține că în anul 2000, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani i-a stabilit pensia cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la 01 aprilie a fiecărui an și cu achitarea doar a 50% din mărimea stabilită.

Nefiind de acord cu decizia organelor de asigurare, s-a adresat către pârât cu cerere prealabilă privind restabilirea în drepturi prin recalcularea pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție cu 35%, precum și achitarea diferenței din mărimea pensiei achitate pentru anii 2013-2015 și cea care urma a fi achitată în perioada respectivă.

Însă, la data de 27 iulie 2015, a recepționat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-1 143/15 din 23 iulie 2015, prin care cererea prealabilă a fost respinsă,

pe motiv că legea nu prevede recalcularea pensiei pentru vechime în muncă în legătură cu majorarea salariului procurorilor în exercițiu, iar temei de recalcularea a cuantumului pensiei de care beneficiază nu este.

Consideră Catană Eugeniu că la examinarea cererii prealabile Casa Națională de Asigurări Sociale nu a determinat corect raportul juridic existent și nu a luat în considerație toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cererii.

În drept își întemeiază cerințele în baza prevederilor Legii cu privire la procuratură nr. 902-XII din 29 ianuarie 1992, abrogată la 18 aprilie 2003, Legii cu privire la procuratură nr. 118-XV din 14 martie 2003 abrogată la 17 martie 2009 și Legii cu privire la procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008.

Solicită reclamantul anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-1 143/15 din 23 iulie 2015 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula și achita pensia pentru vechimea în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat șefului de secție din cadrul Procuraturii Generale, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 25 aprilie 2016, acțiunea a fost admisă, fiind recunoscută nulă decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-1143/15 din 23 iulie 2015 și obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să-i achite lui Catană Eugeniu pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat șefului de secție din cadrul Procuraturii Generale și să-i recalculeze lui pensia pentru vechime în muncă ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2017, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare cu referire la circumstanțele cauzei au reținut ca neîntemeiat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia reclamantului și au menționat în acest sens că pensia reclamantului a fost stabilită în baza Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la procuratură, iar art.45 alin. (1) din Legea menționată prevedea expres, că salariul procurorilor și anchetatorilor se stabilește în funcție de post, gradul de clasificare și de vechimea în muncă și corespunde salariilor judecătorilor instanțelor judecătorești de gradul de clasificare respectiv, cu o deviere în limita a 5%. Procurorii și anchetatorii au dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele, prevăzute pentru judecători.

Totodată instanțele au remarcat la caz incidența prevederilor pct. 4 (3) din Hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004, potrivit cărora conform modalităților de calculare a cuantumului pensiei legiuitorul are obligația de a ține cont de faptul că asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente. Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior și au relevat că conform Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 21 ianuarie 2000 că la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în legea cu privire la statutul judecătorului.

În consecință instanțele au conchis că Curtea Constituțională, s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumului pensiei, stabilit printr-o lege anterioară, nu poate

fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior.

Au mai reținut instanțele ierarhic inferioare că prin Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, Curtea a declarat neconstituționale articolul II și punctele 7 și 9 ale articolului III din Legea nr. 56 din 9 iunie 2011 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”, în partea referitoare la art. 46/1 al Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat”.

La fel, instanțele au remarcat că, în partea ce ține de situația procurorilor pensionați până la 01 ianuarie 2004, Curtea Constituțională în pct. 80 din Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011, și-a menținut ferm concluziile expuse în Hotărârea nr. 9 din 20 martie 2004 privind declararea parțial neconstituțională a Legii nr. 358 din 31 iulie 2003, apreciind ca inadecvată o paralelă între Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003, parțial declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții nr. 9 din 30 martie 2004, și legile contestate în prezenta cauză. Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003, prin dispozițiile sale, anula și pensiile aflate în plată ale unor categorii speciale de angajați, vizate și în sesizările care fac obiectul litigiului în cauză și aducea atingere unor drepturi de proprietate dobândite - pensiilor aflate în plată.

În context, concluzionând că dreptul reclamantului cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare, legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art. 6 Cod civil, care stabilește expres că legea civilă nu are caracter retroactiv.

Drept urmare instanțele au constatat că prin refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia reclamantului, se încalcă un drept prevăzut de lege, drept dobândit de reclamant la momentul stabilirii pensiei și care nu poate fi restrâns pe viitor, iar toate modificările operate ulterior în actele legislative care reglementează modul de calculare a pensiilor procurorilor au efect doar pentru persoanele(procurorii) care vor beneficia de pensii după punerea în aplicare a modificărilor respective, aceste modificări neavând efect retroactiv, potrivit regulilor generale de acțiune a legii în timp.

La data de 24 mai 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca nefondată.

În motivarea recursului, a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, menționând că instanțele ierarhic inferioare au emis o hotărâre pripită cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și interpretarea eronată a legii.

Consideră că concluziile instanțelor ierarhic inferioare sunt neîntemeiate și discriminatorii în raport cu alți beneficiari ai pensiilor pentru vechimea în muncă, deoarece quantumul pensiei intimatului ar suporta o dublă majorare, și anume recalcularea în temeiul hotărârii instanței de judecată și indexarea pensiei, în acest sens ceilalți beneficiari ai pensiilor ne fiind favorizați.

La 10 iulie 2017, Catană Eugeniu a depus referință, asupra recursului declarat de CNAS, invocând că recursul declarat nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și solicitând declararea recursului inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin urmare, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 24 mai 2017, împotriva deciziei instanței de apel din 30 martie 2017, în termen.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în cererea de recurs se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererea de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Valentina Clevadî

Judecătorii

Luiza Gafton

Tamara Chișca-Doneva